

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské výchovy

Celoroční plán aktivit pro společenství dětí při farnosti

Bakalářský projekt

Autor: Anna Špeldová
Vedoucí práce: Mgr, Marcela Fojtíková Roubalová,
PhD.

Olomouc 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářský projekt Celoroční plán aktivit pro společenství dětí při farnosti vypracovala samostatně a využila jenom uvedených zdrojů a literatury.

V Olomouci dne

Podpis autora:

Poděkování

Děkuji paní Mgr. Marcele Fojtíkové Roubalové za odborné vedení bakalářského projektu, za její ochotu, trpělivost, vstřícný přístup a poskytnutí cenných rad.

OBSAH

ÚVOD	5
1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O FARNOSTI HRONOV	6
1.1 Charakteristika farnosti	6
1.2 Činnosti farnosti	6
1.3 SWOT analýza farnosti a společenství dětí staršího školního věku.....	8
2 CHARAKTERISTIKA SPOLEČENSTVÍ.....	12
2.1 Charakteristika společenství dětí staršího školního věku.....	12
2.1.1 Cíl.....	12
2.1.2 Cílová skupina.....	13
2.1.3 Historie společenství	13
2.1.4 Činnost společenství.....	14
3 CHARAKTERISTIKA PROJEKTU	15
3.1 Předmět projektu	15
3.2 Cíl projektu.....	15
3.3 Cílová skupina projektu	15
3.4 Personální zajištění.....	15
3.5 Finanční zajištění.....	16
3.5.1 Výdaje	16
3.6 Roční plán aktivit pro společenství dětí staršího školního věku	17
3.6.1 Přátelství.....	18
3.6.2 Přijetí druhých ve skupině.....	21
3.6.3 Komunikace s druhými	24
3.6.4 Radost.....	26
3.6.5 Pomáháme si	29
3.6.6 Moje osobnost	31
3.6.7 Přijímám sebe takového, jaký jsem.....	34
3.6.8 Moje emoce	37
3.6.9 Víra jako jedna z hodnot	39
3.6.10 Vděčnost.....	41
ZÁVĚR.....	44
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:.....	45
SEZNAM PŘÍLOH.....	47

ÚVOD

Již od dětství vyhledáváme lidi, se kterými nám bude dobře a budeme chtít s nimi trávit svůj volný čas. K naplnění této potřeby může posloužit právě společenství. Společenství je skupina lidí stejného věku, která se pravidelně schází, vzájemně se podporuje, sdílí své zážitky atd.

K vytvoření tohoto bakalářského projektu mě vedlo mé současné vedení společenství dětí staršího školního věku v naší farnosti.

Cílem projektu je navrhnout celoroční plán aktivit pro toto společenství dětí, zaměřený na rozvoj vztahů, duchovních hodnot a osobnosti dětí. Dalším cílem je pak vedení ke vzájemnému respektování se, podporování zdravého sebevědomí a nabídnutí aktivit ke smysluplnému trávení volného času. Tento projekt by mohl být také inspirativním materiálem pro jiné vedoucí společenství založeného na podobných principech.

Projekt je členěn do tří kapitol.

V první kapitole bakalářského projektu jsou popsány základní informace o farnosti, ve které toto společenství působí. Součástí této kapitoly je také SWOT analýza zaměřená na farnost (a právě i na společenství dětí).

Ve druhé části je obecně charakterizováno společenství mladých a následně přiblíženo společenství dětí staršího školního věku ve Farnosti Hronov.

Třetí kapitola se zabývá samotným projektem. Je zde popsán cíl, cílová skupina, předmět i finanční a personální zajištění projektu. Dále je naplánováno 10 společných setkání, přičemž každé z nich má své téma. Prvních pět témat je zaměřeno na skupinu dětí a následující se věnují osobnosti dítěte. Setkání jsou zahájena společným přivítáním a modlitbou, na kterou navazují aktivity sloužící k navození přátelské atmosféry, uvedení do tématu. Poté je samotné zamyšlení a aktivita na dané téma. Celé setkání je zakončeno závěrečnou reflexí.

1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O FARNOSTI HRONOV

Tato kapitola se zabývá základní charakteristikou farnosti Hronov a jsou zde popsány její činnosti. Také je tu vytvořena SWOT analýza farnosti a společenství dětí staršího školního věku.

1.1 Charakteristika farnosti

Římskokatolická farnost Hronov se nachází v královéhradecké diecézi a vikariátu Náchod. Do této farnosti spadají kromě samotného Hronova také okolní obce a městyse Stárkov. Farnost má přibližně 300 členů – více či méně aktivních katolíků. Aktuálním knězem je Jan Kunert a trvalým jáhnem Marcel Čížek. Působí zde také pastorační rada a ekonomická rada farnosti, které se jako poradní orgány podílejí na pastoraaci a hospodaření farnosti.

1.2 Činnosti farnosti

Farnost zajišťuje řadu oblastí své činnosti, ve kterých se v různé míře mohou angažovat také děti.

Liturgická činnost

Vlastní přípravu liturgie a vedení bohoslužby zajišťuje kněz či jáhen. Děti mají možnost spolupracovat jako ministranti, kdy přísluhují knězi a čtou liturgické texty. Dále děti organizovaně přinášejí obětní dary a vybírají peníze do sbírky. Hudební doprovod mši kromě varhaníka také přibližně dvakrát do měsíce provádí dětská schola. Ta je určená pro děti od třetí třídy a na hudební zkoušky se schází pravidelně každé dva týdny.

Péče o liturgický prostor

Tato činnost zahrnuje úklid kostela, květinovou a další specifickou výzdobu, praní a údržbu liturgického prádla a pláten, obstarávání a údržbu dalších předmětů potřebných k liturgii. Děti se podílí na vánoční výzdobě kostela (výroba ozdob a zdobení stromků) a také na přípravě oltářů při slavnosti Těla a Krve Páně.

Katecheze, evangelizace, vzdělávání a kultura

Dětem farnost nabízí výuku náboženství pro 1.stupeň a 2.stupeň základní školy. Výuka probíhá na faře v Hronově a také ve Velkém Poříčí. Cílem je předat základní poznatky křesťanství a v dětech vybudovat živý vztah k Bohu a podporovat je v aktivním křesťanském životě. Dále do této kategorie činností spadají adventní a postní duchovní obnovy, varhanní a jiné koncerty, program v rámci akce Noc kostelů, tematické schůzky a přednášky farníků

(historie betlémů, oltářní obraz, poslední večeře apod.), které jsou často určené také pro děti. Děti při významnějších příležitostech připravují divadelní představení ze života světců, mají také možnost účastnit se letního tábora, který je připravován samostatným spolkem při farnosti.

Společenská činnost

Společenskou činnost farnosti lze zařadit podle orientace na externí a interní. Akce zaměřené na vnější vztahy s dalšími lidmi mimo farnost jsou Farní den, Svatojánský jarmark, Betlémské světlo, nebo již výše zmíněná Noc kostelů. Tyto akce určené pro veřejnost se snaží prezentovat naši farnost jako otevřené společenství. Probíhají v prostorách kolem kostela a fary, děti se zapojují do organizace i kulturního programu.

Naproti tomu činnost zaměřená na vnitřní vztahy se soustředí na tvorbu společenství farníků. Jednotlivé skupiny jsou pak členěny podle věku, především z důvodu lepšího zacílení programu:

- *Sedmikrásek* – společenství dětí předškolního věku, které se schází jednou měsíčně na faře. Každou schůzku provází maňásek Sedmikrásek, který na začátku každé dítě přivítá bonbonkem z kapsičky a požehnáním křížkem na čelo. Poté následuje hlavní téma, ve kterém je zohledněno aktuální roční období nebo část liturgického roku. Dále následuje modlitba nebo písnička, výtvarná činnost k tématu a na závěr volná hra dětí. Na konci schůzky děti dostávají drobný dárek nebo domácí úkol. Setkání jsou tvořena na základě metodiky od Jiřího Kani.¹
- *Společenství dětí mladšího školního věku* je určené pro děti ve věku 6–10 let. Ve vedení společenství se střídají mladé rodiny z farnosti. Rodiny si připravují aktivity, které souvisí s aktuálním liturgickým obdobím. V programu jsou také hry na rozvíjení komunikaci a spolupráci kolektivu.
- *Společenství dětí staršího školního věku* se účastní děti ve věku od 10 do 13 let. Jako vedoucí již druhým rokem působí dvě plnoleté dívky z farnosti. Toto společenství je cílovou skupinou mého projektu.
- *Setkání ministrantů* probíhá každý druhý týden a je určené pro všechny dětské ministranty bez rozdílu věku. Program schůzek: hry a částečně liturgická příprava.
- *Setkávání farníků* je otevřené společenství dospělých, koná se přibližně jednou měsíčně.
- *Společenství seniorů* – také se schází přibližně jedenkrát za měsíc.

¹ Informace poskytla Helena Listoňová vedoucí společenství Sedmikrásek, Hronov 3.1. 2023

Dále ve farnosti funguje několik různě zaměřených modlitebních skupin, které se personálně prolínají.

Charitativní činnost

Farnost organizuje Tříkrálovou sbírku na území Hronova a okolí, kdy vedoucí skupinek a děti (převážně aktivní členové farního společenství) jsou přestrojeni za krále. Farností je také pořádána akce Misijní koláč, při které děti napečou a koláče se pak za dobrovolný příspěvek nabízí po mši farníkům. Výtěžek akce je věnován na výživové projekty Papežského misijního díla. Pro stejnou organizaci také probíhá celoroční misijní sbírka.

Ostatní činnosti

Většinu dalších činností z farnosti zajišťuje farář spolu se svými poradními orgány – pastorační a ekonomickou radou. Patří sem hospodářská činnost, správa majetku, vedení kanceláře a údržba vnějších vztahů farnosti. Sám pan farář řídí přípravu a udělování svátostí.

Děti mají možnost se zapojit do života farnosti výrobou dárků pro různé příležitosti, plněním úkolů při postním a adventním snažení, jsou pro ně připravovány i další jednorázové soutěže, akce a výlety.

1.3 SWOT analýza farnosti a společenství dětí staršího školního věku

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Přátelský vztah mezi dětmi • Živé farní společenství • Spolupráce a podpora rodičů dětí • Lokalita farnosti • Prostory pro setkávání 	<ul style="list-style-type: none"> • Personální nedostatek • Financování • Málo schůzek během roku • Nedostatečné vybavení • Neinformovanost
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Propagace farnosti • Veřejné aktivity • Spolupráce s městem a farnostmi • Rekonstrukce areálu 	<ul style="list-style-type: none"> • Odliv farníků • Ekonomické a společenské změny • Nerozvíjení farnosti • Nárůst finančních nákladů

Silné stránky

Hronovská farnost je živým společenstvím, které ve všech věkových kategoriích vyvíjí řadu aktivit, ať už to jsou výše popsané činnosti nebo společné brigády či oslavy. Společnou prací a častým neformálním setkáváním se rozvíjí mezilidské vztahy a upevňuje kolektiv. Velmi dobrý kolektiv můžeme pozorovat u společenství starších dětí. Většina z nich se zná od narození nebo ze schůzek mladších dětí. Tyto děti přijaly mezi sebe nově příchozí a vytvořily skupinu s pevnými vazbami a přátelskou atmosférou, která je otevřená novým členům. Proto je zájem o toto společenství velký a přicházejí do něj stále nové děti.

Farnost i rodiče starší společenství velmi podporují, protože dlouhý čas takové setkávání nebylo pro dospívající k dispozici. Rodiče povzbuzují účast svých dětí na schůzkách a jsou ochotni pomoci, když je potřeba.

Farnost má k dispozici téměř ideální prostory pro setkávání. Kostel i sousedící fara jsou nedaleko centra Hronova, přitom na samém okraji města s blízkostí louky a lesa, a s nízkou frekvencí okolní dopravy. Samotná fara je velká budova po rekonstrukci interiéru s řadou využitelných místností na rozlehlém pozemku vhodném i pro středně velké akce.

Slabé stránky

Jedním z hlavních problémů farnosti je personální nedostatek – chybí dobrovolníci na brigády a zajištění akcí, vedoucí a animátoři pro jednotlivá společenství. Organizaci a logistiku jednotlivých akcí má obvykle na starost jen jeden člověk nebo jen několik málo aktivních farníků. V mnoha činnostech farnosti chybí mezigenerační předávání zkušeností, tzv. zaučení náhradníků.

Z nedostatku vedoucích či jejich velké vytíženosti pramení nízká frekvence schůzek. Schůzky dětských společenství se konají jednou měsíčně, každá schůzka trvá necelé dvě hodiny. To je pouze 10 schůzek během celého školního roku. Děti by se rády scházely častěji. Pokud totiž navštěvují pouze jednou měsíčně společenství a neúčastní se ostatních aktivit ve farnosti, bývá obtížné navázat blízký vztah s ostatními.

Dalším problémem je chybějící financování potřeb dětských společenství. Farnost na tuto svoji důležitou činnost nemá konkrétně vyčleněné žádné prostředky. V současné době chybí sportovní vybavení, kancelářské potřeby, papírenské zboží apod. Pokud je tvořen daný

program, musí si na něj vedoucí sám opatřit potřebné věci, protože na faře nejsou dostupné. Dalo by se také uvažovat o částečné podpoře dětských výletů a poutí – doprava, občerstvení.

Poslední slabou stránkou je nedostatečná informovanost týkající se změn v běžném kalendáři nebo mimořádných akcí. Farnost ke zveřejňování informací používá především webové stránky a sociální sítě, s tím ale mají problém starší lidé, stejně jako menší děti. S dětmi staršího společenství mimo setkávání probíhá komunikace přes aplikaci WhatsApp. Ne všechny však vlastní mobilní telefon, neúčastní se tedy komunikace a mohou se cítit odstrčeny.

Příležitosti

V Hronově a okolí existuje řada příležitostí ke kvalitní prezentaci a zvýšení povědomí o farnosti. Kromě akcí pro veřejnost (jarmark, Farní den, Noc kostelů, koncerty) jsou to různé dobrovolnické aktivity a charitativní projekty. Určitě je zde ještě prostor pro rozšíření těchto aktivit a větší zapojení nejstarších dětí do organizace.

Další oblastí, která farnosti může prospět, je mezináboženský dialog a spolupráce v rámci místních církví. Jedná se o sdílení duchovních a kulturních tradic vedoucí ke vzájemnému pochopení a obohacení. V ekonomické oblasti se spolupráce může týkat společných projektů a žádostí o granty. U dětských společenství mají smysl společné výlety, odpoledne s hrami, posezení u ohně s kytarou apod.

Smysl má také rozšíření spolupráce s městským úřadem a jeho odbory, která může naší farnosti přinést řadu výhod. Město má možnost poskytnout například technické služby, materiální a kulturní zabezpečení akcí, ale také know-how v různých oblastech nebo záštitu při jednáních. S okolními farnostmi lze konzultovat různé postupy, způsoby slavení, nahlédnout na problematiku farních činností z jiného úhlu. Děti by bylo vhodné podpořit v účasti na vikariátních a diecézních a sportovních akcích, kde mají možnost vidět pohromadě množství vrstevníků a naučit se spolupracovat ve větších různorodých skupinkách, což děti a mládež motivuje v setrvání v církvi a růstu ve víře.

Velkou příležitostí je plánovaná rekonstrukce celého farního areálu, financovaná z různých dotací. Již nyní probíhá první etapa, při níž je opravován interiér. Připravuje se také speciální místnost určená pouze dětem, která by měla být odpovídajícím způsobem vybavena. Celé jedno podlaží fary umožňuje ubytování větších skupin, dá se tedy použít nejen jako

základna pro víkendové akce našich dětí, ale také například pro soustředění schol, vikariátní setkání nebo prázdninové pobyty společenství z jiných farností.

Hrozby

Rizikem pro plánované aktivity farnosti jsou různé faktory vnějšího prostředí, které neumíme ovlivnit. Jedním z nich jsou války, katastrofy a epidemie (např. nedávná pandemie covidu), během kterých dochází legislativnímu omezování setkávání lidí nebo častým názorovým střetům. Dalším negativním faktorem bývají ekonomické a politické krize, při kterých nastává ve větší míře radikalizace společnosti a odklon od duchovních a kulturních hodnot, tedy i od víry v Boha. Církve se v takových obdobích lidem jeví jako nepotřebné.

Nepříjemnou skutečností je také nárůst nákladů za energie, údržbu a správu majetku. Tyto náklady stoupají nejen samotné farnosti, ale i domácnostem farníků, což se projeví v nižších výnosech sbírek. Farnost žije především z kostelních sbírek, při poklesu výnosů je pak nucena řadu zbytných činností omezit.

Velkým strašákem bývá odliv farníků. Zde v pohraničí je bohužel běžným jevem, že se lidé stěhují za prací do větších měst nebo tam zůstávají už po studiích. Dalším důvodem odchodů farníků může být osoba kněze, atmosféra ve farnosti, negativní mezilidské vztahy. Věřící spadající bydlištěm do území farnosti pak raději dojíždí na bohoslužby do jiných míst, života místní církve společenství se vůbec neúčastní, jako kdyby nebyli.

Vlivem všech těchto vnějších faktorů se může stát, že farnost začne stagnovat. Bez aktivních farníků nebudou společenství, bez fungujících společenství nebudou akce ani brigády, farnost upadne do stereotypu, což zapříčiní odliv farníků.

2 CHARAKTERISTIKA SPOLEČENSTVÍ

Společenství je skupina lidí, kterou spojuje společný zájem, věk a víra v Boha. Členové skupiny se navzájem obohacují různými názory, jak už v oblasti světské i duchovní. ²

Společenství mládeže fungují většinou ve farnostech. Mládež se schází proto, aby spolu trávila plnohodnotně volný čas a mohla spolu sdílet poznatky o víře. Bez ohledu na to, jaké činnosti nebo témata se budou ve skupině probírat. Důležité je se potkat, popovídat si a navzájem se více poznávat.³ Optimálním počtem lidí ve společenství je 10 až 15 mladých lidí, pokud je tam lidí stále více, je dobré společenství rozdělit podle věku. O chod a program se stará jeden nebo více animátorů ve spolupráci s knězem. ⁴

Program není jen pravidelné setkávání, ale i běžný přátelský život mezi lidmi a občasné společné akce.

- *Pravidelná setkání* probíhají většinou jednou za 14 dnů na faře. Program setkání by měl být zahájen přivítáním a případně seznámením s novými členy. Součástí by měla být duchovní náplň, tím se myslí modlitba na začátku i na konci a čtení Božího slova. Prostor by měl být také vytvořen pro vzájemné sdílení, důležité informace a aktivity k uvolnění atmosféry.
- *Občasné společné akce* probíhají mimo pravidelná setkání. Jedná se například o společné výlety, poutě, oslavu Silvestra, službu druhým lidem, účast na akcích organizovaných diecézními centry.
- *Přátelský život* mimo pravidelné setkání a občasné akce jsou důležitou součástí každého společenství. Mladí lidé by ve skupině měli najít citové zázemí. Pokud nejsou mladými lidmi vytvořeny přátelské vztahy, hrozí rozpad společenství.⁵

2.1 Charakteristika společenství dětí staršího školního věku

Společenství dětí staršího školního věku funguje pod záštitou Římskokatolické farnosti Hronov.

2.1.1 Cíl

Cílem je vytvořit takové společenství, které by mělo dětem poskytovat nabídku aktivit ke smysluplnému trávení volného času. Snažíme se o rozvíjení vztahu mezi dětmi,

² Informace poskytl kněz Římskokatolické farnosti Hronov Jan Kunert, Hronov 26.3. 2023

³ PÁVKOVÁ, Jiřina a kolektiv, (2002). *Pedagogika volného času*. s.55.

⁴ BALÍK, JAN (2004). *Na cestě s mladými*. s.403

⁵ GRAUBNER, Jan aj. (1993). *Křesťanská společenství mládeže*. s. 13

komunikaci, spolupráci, rozvíjení jejich osobnosti a duchovních hodnot. Klademe důraz na to, aby se tam děti cítily příjemně a věděly, že je společenství otevřené pro všechny.

2.1.2 Cílová skupina

Toto společenství je tvořeno skupinou patnácti dětí od 11 do 13 let především z Římskokatolické farnosti Hronov, ale navštěvují ho také děti z okolních farností, z jiných církví a také nevěřící. Děti tohoto společenství se nacházejí v období dospívání, pro které je typické hledání své vlastní identity, poznávání sebe samého a důležitost vrstevníků. Vrstevnická skupina je pro dospívající velmi důležitá z toho důvodu, že potřebují někoho, s kým mohou sdílet své pocity a názory. Vztahy vytvářejí na základě podobných zájmů a zkušeností. Dospívající potřebuje být skupinou akceptován a cítit důvěru i podporu. Tráví s nimi hodně času. Jeho vrstevníci ovlivňují jeho zájmy, názory a chování. V komunikaci mezi svými vrstevníky si vytvářejí svůj vlastní styl. Obliba komunikace je přes sociální sítě, prostřednictvím dlouhých hovorů nebo psaní zpráv. Pro dospívající má tato komunikace smysl, protože si potvrzují existenci přátelského vztahu.⁶

Jak už bylo zmíněno, tak období dospívání je typické pro hledání své vlastní identity. To také souvisí s chápáním víry v Boha. Dítě v tomto období přechází z dětské víry do víry osobní. Do této doby chápalo pojmy svatost, věčnost a dobrota. V tomto věku si začíná uvědomovat význam biblických podobností. Může zde také přijít k prvnímu pochybení víry, stydí se za víru nebo může docházet k posměchu kvůli víře.⁷ V tomto ohledu může být důležitá skupina společenství, kdy na pravidelných setkáních nebo občasných akcích dochází podpoře a vzájemného sdílení.

2.1.3 Historie společenství

Existence hronovského farního společenství pro děti ve věku od 6 do 15 let závisela vždy na aktuálním počtu osob této věkové skupiny a aktivitě jejich rodičů. Počátkem devadesátých let se scházely dvě skupiny po 10-15 dětech, chlapci i dívky zvláště. Pro ně farní mládež připravovala každoročně o prázdninách pobytový stanový tábor, tato tradice trvá dodnes. Po roce 2000 pak šlo spíše o společné akce celých rodin. Když odrostla i tato generace, nastala více než desetiletá odmlka. Důvodem byl malý počet dětí ve farnosti, nezájem rodičů o zapojení svých dětí do živého společenství a v neposlední řadě chyběl schopný vedoucí. Ve farnosti po celou tu dobu až do současnosti stále funguje společenství pro předškolní děti Sedmikrásek.

⁶ VÁGNEROVÁ, Marie a LISÁ, Lidka (2021). *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. s. 425.

⁷ SMĚKAL, Vladimír (2004). *Dítě na prahu dospívání*. s.127.

Přibližně kolem roku 2018 se začala značně rozrůstat skupina dětí školního věku, pro které již Sedmikrásek nemohl zajistit adekvátní program. Tento stav vedl ke vzniku společenství pro děti od 6 let. Z důvodu větších věkových rozdílů se dále děti rozdělily na mladší a starší. Vytvořilo se tak společenství pro děti mladšího školního věku (6–9 let) a staršího školního věku (přibližně 10–13 let).

Zpočátku na schůzky staršího společenství chodilo málo dětí, proto byla činnost více propagována a možnost účasti byla znovu nabízena dětem z farnosti, které dříve do žádných společenství nechodily, a také dětem z okolních farností. Díky tomu se společenství rozrostlo a utvořil se tak kolektiv dětí, který se pravidelně schází.⁸

2.1.4 Činnost společenství

Pravidelné setkávání

Společenství starších dětí se schází jednou měsíčně během školního roku na faře v Hronově, a to většinou první sobotu v měsíci od 15:00 do 16:45 hodin. Výjimečně se schůzka s dětmi koná v pátek večer po mši svaté cca od 18:00 do 20:00 hodin. Setkání začíná společnou modlitbou s dětmi a poté následuje povídání o tématu, které je předem určeno. Poté se hrají většinou hry na danou tematiku, které většinou podporují spolupráci a ve skupině. Účast na schůzkách je dobrovolná a není zpoplatněná.

Informace o konání schůzky dostávají rodiče emailem anebo to můžeme zjistit na webových nebo facebookových stránkách farnosti. Dále jsme s dětmi ve spojení přes aplikaci WhatsApp, kde jim dáváme informace nejen o konání schůzky, ale informace o konání různých akcí mimo farnost, kterých by se mohly zúčastnit.

Víkendové pobyty

Celoroční setkávání je zakončeno pro děti společným pobytovým víkendem na DCŽM Vesmír v Orlických horách. Toto zařízení poskytuje ubytování, stravování a dle zájmu duchovní program. Program je naplánovaný vedením a dětmi společenství. Děti mají možnost při plánování víkendu říct, co by chtěly o víkendu zažít. Tato přání jsou při plánování zohledněna. V programu je zahrnuto poznání zařízení DCŽM Vesmír, výlet po okolí a nabídka různých her. Pobytový víkend je zpoplatněn.

⁸ Informace poskytl Michal Martin, člen pastorační a ekonomické rady Římskokatolické farnosti Hronov, Hronov 20. 2. 2023.

3 CHARAKTERISTIKA PROJEKTU

Tato kapitola se zabývá předmětem, cílem, cílovou skupinou, finančním a personálním zajištěním projektu. Také obsahuje 10 naplánovaných setkání dětí, která vždy mají přiděleno určité téma.

3.1 Předmět projektu

Předmětem projektu je vytvoření činností pro celoroční plán aktivit pro děti ve farnosti, které se zaměřují na rozvoj osobnosti, na vztahy mezi dětmi a podpoření duchovních hodnot. Projekt je rozdělen do 10 témat. Setkání se budou konat první sobotu v měsíci nebo výjimečně v pátek po mši svaté. Na každé setkání připadá jedno téma.

3.2 Cíl projektu

Cílem tohoto projektu je navrhnout celoroční plán aktivit společenství dětí, který je zaměřen na upevnění vztahů ve skupině a posílení osobnosti jedince. Tento projekt by mohl být inspirativním materiálem pro jiné vedoucí společenství zaměřené na podobné principy.

Cílem témat tvořících projekt je uvědomění si důležitosti mezilidských vztahů, rozvoj duchovních hodnot a osobnosti jedince. Dále nabídnutí aktivit ke smysluplnému trávení volného času, které jsou zaměřené na rozvíjení vztahu mezi dětmi, spolupráci a komunikaci ve skupině a také k hledání své vlastní identity. Dalším cílem je v dětech podporovat zdravé sebevědomí a vést je ke vzájemnému respektu mezi sebou.

3.3 Cílová skupina projektu

Cílovou skupinou projektu jsou děti ve věku 11-13 let, tj. děti navštěvující 5.-7.třídy. Předpokládaný počet zúčastněných v projektu a na návštěvách společenství je 15 dětí. Jedná se především o děti z věřících rodin, ale také nevěřící. Většina dětí se zná z předešlých let.

3.4 Personální zajištění

Společenství dětí staršího školního věku vedou aktuálně dvě dospělé dívky z farnosti, které by také zajišťovaly tento projekt.

K vykonávání pozice vedoucího společenství není zapotřebí pedagogického vzdělání či pedagogické praxe. Nejčastěji bývá vedoucím společenství animátor. Animátor je mladý člověk, který do společenství vkládá ducha, aby setkání nebylo vyplněné pouze hrou a zábavou, ale také společným časem modlitby a zamyšlení.⁹ „*Jeho úkolem je podporovat*

⁹ BALÍK, Jan (2004). Na cestě s mladými s.306

společenství, aby se rozvíjelo, a pomáhat každému členu, aby se cítil dobře a byl do společenství zapojený.“¹⁰

Animátor by měl mít osobní živou víru, pravidelně se účastnit svátostí, vzdělávat se ve víře, mít lásku a úctu k druhému člověku, věřit v dobro druhých lidí a dokázat strhávat mladé za Kristem. Měl by mít pro výkon této funkce čas a v ideálním případě měl by být členem nějakého společenství nebo účastnit se setkání animátorů z jiných společenstvích, odkud může čerpat inspiraci pro práci se společenstvím. Plánuje a připravuje program, proto by měl být schopen improvizace, spolupráce a komunikace. Měl by být otevřený nově přichozím, umět naslouchat, být zodpovědný a umět přijmou kritiku.¹¹

3.5 Finanční zajištění

Vzhledem k tomu, že společenství není nijak zpoplatněno, tak není zabezpečeno financování společenství. Pokud je potřeba něco koupit, financuje to farnost, nějaké drobné věci či dárky financují vedoucí.

3.5.1 Výdaje

V tabulce jsou vypsány výtvarné a psací potřeby, které budou potřeba k jednotlivým aktivitám v projektu.

Položka:	Cena
Kreslíci papír (1 role)	200 Kč
Psací potřeby	100 Kč
Fixy	200 Kč
Pastelky	300 Kč
Izolepa	50 Kč
Lepidlo	200 Kč
Krepové papíry	80 Kč
Barevné papíry	50 Kč
Celkem:	1180 Kč

¹⁰ BALÍK, Jan (2004). *Na cestě s mladými*. s.308

¹¹ Tamtéž s. 311–324

3.6 Roční plán aktivit pro společenství dětí staršího školního věku

Projekt je určen pro rok 2023/2024, který je rozdělen na dvě části. Prvních pět témat se zaměřují na skupinu dětí, jejich vztahy ve skupině, spolupráci a komunikaci. Druhá část se zabývá osobností jedince a poznáváním sebe samého. Dohromady je tedy 10 témat.

Společenství s dětmi se bude konat první sobotu v měsíci na faře anebo na farní zahradě. Zahájeno bude v 15 hodin zahájen tzv. kolečkem, kdy každé dítě dostane prostor cokoliv říct ostatním a budou sděleny důležité informace a aktuality. Poté bude následovat modlitba buď zpěvem nebo poslechem písně. Dále bude rozehrávací aktivita nebo hra, která bude sloužit k uvolnění atmosféry nebo už k uvedení do tématu setkání. Poté bude samotné téma – zamyšlení nad tématem a dle situace diskuse. Zamyšlení proběhne v kruhu. Na to navazuje aktivita určená k tématu např.: výtvarná činnost, povídání s dětmi, spolupráce ve skupině. Dle časových možností naváže hra na uvolnění atmosféry, rozvoj spolupráce ve skupině nebo vyvolání zážitku. Ukončení celého setkání bude závěrečnou reflexí v 16:45 hodin. Účast na aktivitách je ve skupině dobrovolná a struktura schůzek se může lišit dle tématu.

Zahájení, diskuse a reflexe nejčastěji probíhají v kruhu. Děti si v kruhu předávají nějaký předmět. Mluví vždy ten, kdo má předmět v ruce, až domluví, předá předmět dalšímu dítěti. Je to z toho důvodu, aby se děti nepřekřikovaly a dokázaly se navzájem poslouchat. Modlitba probíhá také v kruhu. Společně s dětmi si zapálíme svíci a poté si zazpíváme nebo poslechneme píseň.

Harmonogram schůzek setkání velkého společenství:

Přátelství	Září
Přijetí druhých ve skupině	Říjen
Komunikace s druhými	Listopad
Radost	Prosinec
Pomáháme si	Leden
Moje osobnost	Únor
Přijímám sám sebe	Březen
Moje emoce	Duben
Víra jako jedna z hodnot	Květen
Vděčnost	Červen

3.6.1 Přátelství

Téma: Toto téma bylo zvoleno na základě toho, že začíná nový školní rok a s tím je i spojen začátek setkávání našeho společenství. V zamyšlení se zaměříme na význam přátelství a jak by měl vypadat opravdový přítel. Dále jaký vliv měli moji kamarádi na můj život. V průběhu tohoto setkání tam jsou také zařazeny hry na seznámení a uvolnění atmosféry ve skupině.

Cíl: Cílem tohoto setkání je poznání nových lidí, zopakování jmen, stmelení kolektivu, podpora spolupráce a komunikace. Pochopit význam přátelství, uvědomit si charakteristické rysy kamaráda.

Harmonogram setkání:

Kolečko, modlitba	10 minut
Pavučina ¹²	15 minut
Podpisovka ¹³	15 minut
Zamyšlení	20 minut
Linka přátelství ¹⁴	20 minut
Hra na závěr – trpaslík, ježibaba, obr ¹⁵	15 minut
Reflexe	15 minut

Kolečko: Společné přivítání a zahájení celoročního setkávání společenství. Sdělení informací o tom, kdy bude společenství probíhat a jakým způsobem. Dále o událostech, které se konají ve farnosti i mimo ni a týkají se společenství.

Modlitba: zpěv písně – Slunce ať svítí

Aktivita č.1: Pavučina

Cíl: Cílem této aktivity je poznání nových jmen, dokázat říct zážitek z prázdnin, umět naslouchat, respektovat druhé a udržet pozornost. Dokázat spolupracovat s ostatními.

Pomůcky: klubíčko vlny

¹²PETILLON, Hanns (2013). *1000 her pro školy, kroužky a volný čas*. s. 36.

¹³VECHETA, Vladimír (2009). *Indoor aktivity*. s. 42.

¹⁴ROGERS, Vanessa (2015). *Hry pro zkoumání emocí*. s. 104.

¹⁵ŠIMANOVSKÝ, Zdeněk a Barbara, ŠIMANOVSKÁ (2005). *Hry pro rozvoj zdravé osobnosti*. s.38.

Popis hry: Skupina stojí v kruhu a jeden z hráčů drží pevně konec klubíčka vlny a říká např.: „Jmenuji se Markéta a můj nejlepší zážitek z prázdnin je...“ A hodí klubíčko někomu dalšímu, který se chytne vlákna, řekne své jméno a zážitek z prázdnin a hodí klubíčko dál. Na konci hry vznikne pavučina. Úkolem dětí je pak pavučinu společně rozmotat.

Aktivita č.2: Podpisovka

Cíl: Cílem této aktivity je děti vést k hlubšímu poznání ostatních, k zopakování jmen a netradičnímu způsobu získávání informací.

Pomůcky: psací potřeby, formulář¹⁶

Popis hry: Každé z dětí dostane formulář s 12 tvrzeními, například: hraje na hudební nástroj, navštívil zemi, ... Úkolem dětí je co nejrychleji sehnat podpisy dětí, o kterých to tvrzení platí. Pokud to situace umožňuje, člověk by tam měl být podepsaný vždy jen jednou.

Zamyšlení: Přátelství

Cíl: Cílem je pomocí příběhu a kladení otázek uvědomit si význam přátelství.

Nejdříve přečteme dětem část příběhu z knihy *Malý princ*¹⁷. Po přečtení necháme chvíli ticha. Poté se děti ptáme na otázky a rozvíjíme s nimi diskusi.

Otázky: Jak rozumíte větě: „Nemůžu si s Tebou hrát, nejsem ochočená.“? Jak si hledáte přátele vy? Jak rozumíte slovu přátelství?

Aktivita č.3: Být dobrým kamarádem¹⁸

Cíl: Cílem je se zamyslet ve dvojicích nad vlastnostmi a schopnostmi, které by měl mít dobrý kamarád, a dokázat je prezentovat ostatním ve skupině.

Pomůcky: psací potřeby, papíry

Popis aktivity: Děti rozdělíme do dvojic a jejich úkolem je zamyslet se nad těmito otázkami: Mít kamarády je důležité, ale ne vždy je snadné uzavřít nebo udržet přátelství. Co můžeš udělat proto, abys byl dobrým kamarádem/kamarádkou? Jaké vlastnosti dělají dobrého kamaráda? Poté se děti vrátí zpět do kruhu a procházíme s nimi, nad čím se zamyslely.

¹⁶ Viz Příloha 1

¹⁷ SAINT-EXUPÉRY, Antoine de (2002). *Malý princ* s.69–72.

¹⁸ PORTMANN, Rosemarie (2018). *100 her pro rozvoj sociálních kompetencí*. s.78.

Všechny jejich podněty zapisujeme a srovnáváme, jestli tam jsou stejné návrhy. Společně sestavíme seznam důležitých vlastností kamaráda.

Aktivita č.4: Linka přátelství

Cíl: Cílem této aktivity je si uvědomit, jaký význam má přátelství v našem životě. Zamyslet se nad osobami, které mě v mém životě ovlivnily.

Pomůcky: papíry a fixy

Popis hry: Děti dostanou papír a fixy. Mají za úkol na papír napsat nebo nakreslit „linku přátelství“, na které znázorní osoby od nejranějších vzpomínek po současnost, se kterými se kamarádily, a to přátelství pro ně bylo důležité. Ke každému člověku napíší, čím je pro ně ta osoba tak důležitá. Je dobré dětem říct, aby zvažily, co všechno, tam napíší a co chtějí sdílet s ostatními. Vyzdvihnout, že nezáleží na počtu přátel.

Po vytvoření se rozdělí do skupinek a každé z dětí popíše část linky přátelství, kterou si sám zvolí.

Aktivita č.5: Hra na závěr – Trpaslík, ježibaba, obr

Cíl: Cílem této aktivity je uvolnění atmosféry ve skupině a podpora pozornosti, komunikace a spolupráce ve skupině.

Pomůcky: -----

Popis hry: Děti se rozdělí do dvou skupin, které stojí v řadách naproti sobě. Každá se domluví na figuře:

- Trpaslík: celá řada si dřepne
- Ježibaba: celá řada si natáhne ruce před sebe a chrčí
- Obr: zvednou ruce nad hlavu a křičí „uááá“

Vedoucí hry odpočítá do tří a skupiny si navzájem představí svou figuru. Pokud jsou figury stejné, tak se nic neděje. Když jsou různé, platí: Obr přemůže trpaslíka, trpaslík ježibabu a ježibaba překoná obra. Slabší řada prchá na svou stranu za předem vyznačenou mez a druhá se je snaží chytit. Koho chytí, přidává se k vítěznému týmu. Hra se opakuje dál stejným způsobem.

Reflexe: Skupina sedí v kruhu a vedoucí se ptá na otázky. Děti si mezi sebou předávají předmět, kdo chce mít slovo. Kdo má předmět v ruce, tak může mluvit a vyjádřit se k té otázce, která byla vedoucím položena.

Otázky k reflexi: Uvědomoval jsem si, jaký mají význam přátelé v mém životě? Mohu udělat něco proto, abych byl ještě lepším kamarádem? Jaké jsou mé pocity po tomto setkání?

3.6.2 Přijetí druhých ve skupině

Téma: Téma se zaměřuje na skupinu společenství. V průběhu tohoto setkání jsou naplánované aktivity na podpoření spolupráce ve skupině a také zamyšlení, které se bude věnovat tématu postavení členů ve skupině.

Cíl: Cílem tohoto setkání je uvědomit si své postavení ve skupině. Dokázat s ostatními spolupracovat a respektovat druhé. Vytvořit společná pravidla pro fungování ve skupině.

Harmonogram setkání:

Kolečko, modlitba	15 minut
Společná kresba ¹⁹	15 minut
Téma: kostky ²⁰	15 minut
Skupinová zeď s graffiti ²¹	40 minut
Všichni přes palubu ²²	15 minut
Reflexe – Pozitivní myšlenky ²³	15 minut

Kolečko: Společné přivítání na začátku setkání. Děti mají prostor pro sdělení svých zážitků.

Modlitba: zpěv písně – Máš v duši píseň

Aktivita č.1: Společná kresba

Cíl: Cílem této aktivity je děti vést k uvědomění toho, jak se zapojují do spolupráce ve skupině, zda jsem spíše aktivní, anebo se nechávám vést ostatními.

Pomůcky: psací potřeby, papíry

¹⁹ HERMOCHOVÁ Soňa a VAŇKOVÁ Jana (2014). *Hry pro rozvoj skupinové spolupráce*. s.112.

²⁰ BALÍK, Jan (2002). *Pojď a následuj mě: témata pro společenství mládeže 2*. s.33.

²¹ ROGERS, Vanessa (2015). *Hry pro zkoumání emocí*. s.21.

²² Z archivu autorky

²³ ROGERS, Vanessa (2015). *Hry pro zkoumání emocí*. s. 130.

Popis hry: Děti dostanou papír, na který ve dvojici se budou mlčky snažit namalovat obrázek. Dvojice společně drží tužku. Po skončení aktivity si společně ty obrázky ukážeme a ptáme se, kdo kreslení vedl. Nebo jestli se nechaly vést? Dokázaly jste se prosadit, co budete malovat?

Zamyšlení: Postavení ve skupině

V rámci tohoto zamyšlení je využita aktivita kostky.

Aktivita č.2: Kostky

Cíl: Cílem této aktivity je, aby si děti uvědomily, že každý je pro skupinu důležitý a má tam své postavení.

Pomůcky: dětské obrázkové kostičky/puzzle

Popis hry: Každé z dětí dostane jednu nebo více kostiček. Na začátek dáme jednu kostku jako základ pro budoucí obraz. Poté ostatní mlčky samostatně nebo s pomocí druhých sestavují. Každý by měl svou kostku položit do obrazu sám. Pokud je obraz sestaven, povídáme si o tom, že všichni mají ve skupině své místo a jsou tam nepostradatelní. Pokud jednu část z obrazu dáme pryč, je obraz neúplný.

Na této aktivitě jsme si ukázali, jak moc je každý ve skupině něčím důležitý. Každý má ve skupině své místo, nikdo není mimo skupinu, a to je pro naše společenství velmi důležité.

Aktivita č.3: Skupinová zed' s graffiti

Cíl: Cílem této aktivity je společně vytvořit pravidla skupiny. Nebát se vyjádřit svůj názor, respektovat názory ostatních a spolupracovat ve skupině.

Pomůcky: velké papírové archy, výtvarné potřeby

Popis hry: Děti rozdělíme na dvě skupiny. Každá skupina dostane zadání, které mají za úkol napsat/namalovat na arch papíru.

Zadání:

- Co je důležité pro respektování druhého ve skupině?
- Co mohu udělat pro skupinu, aby se v ní ostatní cítili přijati skupinou?
- Co očekáváš od skupiny?
- Čím je pro tebe skupina důležitá?

Poté děti začínají psát každý samostatně na arch papíru. (Důležité je dětem připomenout, že nikdo nemá právo mazat to, co tam napsaly.)

Když děti dopíší, ve skupině si na papíře na udělají fajfky u těch věcí, které mají společné. Poté si to společně porovnávají s druhou skupinou (počet fajfek a hledají společná témata), dostávají prostor pro vyjádření. Vybereme z nich společná témata a dohodneme se na společných pravidlech/významech, proč je pro mě skupina důležitá, (všichni by s tím měli souhlasit). Sepíše se na to na nový arch, když je to hotové, tak se pod to všichni podepíší, a napsaly datum.

Tento papír by se pro děti vystavil, aby jim připomínal, proč je pro ně skupina důležitá.

Aktivita č.4: Všichni na palubu

Cíl: Cílem této aktivity je uvolnit atmosféru ve skupině. Podpořit spolupráci, komunikaci a prohloubení důvěry mezi dětmi.

Pomůcky: lano

Popis hry: Lanem vyznačíme na zemi herní pole (kruh), který představuje loď. Do tohoto kruhu se musí všichni účastníci vměstnat – nalodit se na palubu imaginární lodi. Voda pak sice částečně opadne (takže účastníci mohou ven), ale ne nadlouho. V dalším kroku se paluba (kruh z lana) zmenší, přičemž účastníci jsou nuceni najít takové řešení, aby se opět na palubu vešli všichni. Po nějaký čas se na ní musí také udržet (minimálně 30 s). Aktivita má několik kol, v posledním je plocha paluby velmi malá.

Reflexe: Aktivita – Pozitivní myšlenky

Cíl: Cílem této aktivity je ocenit druhé v jejich nasazení při práci ve skupině.

Pomůcky: -----

Popis hry: Děti se posadí do kruhu. Jejich úkolem je rozloučit se se sousedy sedící po jejich levici i pravici a říct jim třeba něco pozitivního. Důležité je, aby se zapojily opravdu všechny, aby nikdo nezůstal stranou. Například.: „Ahoj Lukáši, jsi dobrý, že při hře všichni na palubu jsi dokázal najít dobré řešení, které nám velmi pomohlo.“ Nakonec můžou děti říct něco pozitivního o skupině.

3.6.3 Komunikace s druhými

Téma: Komunikace s druhými navazuje na téma z minulého setkání postavení a přijetí ve skupině. Aktivity jsou zaměřené na rozvoj spolupráce a komunikace. V zamyšlení se zabýváme tím, jaký má komunikace význam v mezilidských vztazích a jak správně komunikovat.

Cíl: Cílem je dětem dodat odvalu, aby se nebály ve skupině prosazovat a říkat své názory. Dokázaly naslouchat ostatním a respektovat jejich názory. Uvědomit si, že nekomunikujeme jen řečí, ale celým tělem.

Harmonogram setkání:

Kolečko, modlitba	10 minut
Spolupráce bez řečí ²⁴	15 minut
Zamyšlení ²⁵	20 minut
Trosečníci ²⁶	20 minut
Stavba nouzové věže ²⁷	20 minut
Reflexe ²⁸	15 minut

Kolečko: Společné přivítání a případné sdělení důležitých informací. Prostor dětí pro sdělení svých zážitků.

Modlitba: zpěv písně – Ó Pane, otevři mé rty

Aktivita č.1: Spolupráce bez řečí

Cíl: Cílem je rozvinout ve skupině neverbální komunikaci a podpořit spolupráci ve skupině.

Pomůcky: -----

Popis aktivity: Děti se postaví vedle sebe a na pokyn se seřadí podle zadaného kritéria. Děti během seřazování nesmějí mluvit.

Kritéria:

²⁴HUBÁLEK, Tomáš (2017). *Aktivizační metody v etické výchově*. s.14.

²⁵KALOCSÁNYI, Ján a KILNAROVÁ, Martina (2002). *Inspiromat pro práci se společenstvím mládeže*. s.15.

²⁶NEUMAN, Jan a Hermochová, Soňa (2014). Nejlepší hry do jedné kapsy s. 10.

²⁷Tamtéž, s. 76.

²⁸REITMAYEROVÁ, Eva a BROUMOVÁ, Věra (2012). *Cílená zpětná vazba*. s.117.

- Podle délky vlasů
- Podle počtu sourozenců
- Podle data narození
- Podle měsíce narození
- Podle velikosti bot

Zamyšlení: Komunikace s druhými

Cíl: Cílem je se zamyslet nad důležitostí komunikace mezi lidmi. Pochopit význam verbální i neverbální komunikace.

Pomůcky: psací potřeby, papír

Na začátku se děti zeptáme: Co je to komunikace? K čemu slouží? Dá se komunikovat celým tělem a beze slov? Máme nějaký postoj, který vyjadřuje to, jak se cítíme? Dále pokračujeme, že pro vzájemnou komunikaci nejen ve společenství, ale i doma, ve škole, kdekoli, kde potřebujeme komunikaci, je důležité nezabývat se sám sebou a věnovat pozornost kolem sebe. Protože jsou lidé, kteří potřebují naši pozornost, přátelství a porozumění. Někdy stačí, když si jich všimneme. Všimneme si toho, jak se cítí, dokážeme je vyslechnout, nemusíme ani mluvit, ale stačí, když tam budeme s nimi tu situaci prožívat. Zkusme vymyslet společně zásady, které jsou důležité při komunikaci.

Aktivita č.2: Trosečníci

Cíl: Cílem této aktivity je posoudit situaci a zamyslet se nad důležitostí jednotlivých věcí. Umět se dohodnout ve skupině. Nebát se vyjádřit svůj názor a respektovat názory druhých.

Pomůcky: papír a tužka, seznam 30 věcí²⁹

Popis aktivity: Vedoucí převypráví příběh: Po ztroskotání lodi se může zachránit skupina šesti osob v malém člunu a dorazit k neobydlenému ostrovu. Člun však uveze pouze osoby a nejvýše 10 dalších potřebných předmětů. Ty je třeba vybrat tak, aby posloužily k přežití skupiny na ostrově.

Nejprve si každý sepiše seznam 10 předmětů ze soupisu podle důležitosti, dále se rozdělí do dvojic a ze svých seznamů vyberou 10 věcí. Poté se spojí do čtveřic, kdy ze seznamu

²⁹ Viz Příloha 2

vytvořeném každou dvojicí se vyberou 10 nejdůležitějších věcí. Pak se spojí všechny skupinky dohromady a společně vyberou 10 věcí.

Reflexe hry: Jaké to bylo rozhodnout se pro deset nejdůležitějších věcí. Podřizoval/a ses nebo ses snažil/a prosadit svým názorem? Podle čeho jste se rozhodovali ve skupině?

Aktivita č.3: Stavba nouzové věže

Cíl: Cílem této aktivity je aktivně společně komunikovat a přijít společně na nejlepší řešení zadání. Dokázat si rozdělit úkoly ve skupině.

Pomůcky: různý materiál na stavbu věže, stejný pro všechny skupiny – např. tvrdší papíry, lepidlo, barevné papíry, lepicí pásky, barvy, kolíčky na prádlo, plastové pohárky, krepové papíry

Popis hry: Děti se rozdělí do družstev po 4–6 lidech. Mají za úkol postavit co nejvyšší věž z připravených materiálů. Před zahájením stavby mají 1 minutu na plánování. Staveniště by měla být oddělená, aby ostatní neviděly taktiku jiných. Na stavbu mají časový limit 10 minut, poté probíhá hodnocení.

Reflexe: Kamínky

Cíl: Cílem této aktivity je dokázat zhodnotit toto setkání. Dokázat naslouchat druhým a nebát se vyjádřit svůj názor.

Pomůcky: kamínky

Popis reflexe: Skupina sedí v kruhu a vedoucí bude postupně skupině klást otázky k reflexi. Každé z dětí má 5 kamínků, které jim umožňují mluvit. Vždy, když se někdo z nich chce zapojit do diskuse, tak jeden kamínek odloží do misky, která je uprostřed kruhu. Pokud mu kamínky dojdou, už se nemůže diskuse účastnit, ale jen naslouchá. Pokud někdo má dostatek kamínků, může svůj kamínek darovat tomu, od koho by si přál, aby promluvil.

Otázky k reflexi: Uvědomili jste si, co komunikace ve vašem životě znamená? Bylo pro vás těžké dokázat si obhájit svůj názor ve skupině? Dokázal/a jsi vyslechnout ostatní ve skupině?

3.6.4 Radost

Téma: S blížícími se vánočními svátky se v tomto setkání budeme s dětmi zabývat tématem radosti. Aktivity jsou zaměřené na uvědomění si významu radosti a uvědomění si toho, co každému dělá radost.

Cíl: Cílem setkání je, aby si děti pochopily význam radosti a zamyslely se nad tím, z čeho ony samy mají radost. Dokázaly se zamyslet nad radováním se z maličností a dokázaly ocenit druhé.

Harmonogram setkání:

Modlitba, kolečko	10 minut
Jak vnímáme radost	15 minut
Zamyšlení	20 minut
Čokoláda ³⁰	25 minut
Příběh ³¹	10 minut
Lístečky plné radosti ³²	15 minut
Reflexe – házení kostkou ³³	15 minut

Kolečko: Přivítání a případné sdělení důležitých informací a aktualit. Děti mají prostor sdělit ostatním třeba nějaký zážitek.

Modlitba: zpěv písně – Svorni jsme v jednom duchu

Aktivita č.1: Jak vnímáme radost

Cíl: Cílem této aktivity je se zamyslet nad tím, u jaké barvy vnímám pocit radosti.

Pomůcky: čtvrtka A5, pastelky

Popis aktivity: Děti dostanou čtvrtku velikosti A5 a pastelky. Mají za úkol na papír vyjádřit, jak vnímají radost. Poté svůj obraz jednou větou představí.

Zamyšlení: Radost

Cíl: Cílem je zamyslet se nad významem radosti, co mi dělá radost

Dětem by se pustila píseň od Pavla Helana Směj se očima. Rozdělily by se do dvojic a každá by dostala papír s pomocnými otázkami, jimiž by měly přijít na to, co jim dělá radost. Svůj postoj k tomuto tématu, který si vytvoří, by pak prezentovaly ve dvojicích před ostatními.

³⁰Čokoláda. *Hranostaj.cz: Sbirka nejen skautských her*. [online], [cit. 2023.3.9].

³¹HOGMANOVÁ – PORTEROVÁ, Eleanor (2010). *Polyanna*. s. 40–46.

³²PORTMANN, Rosemarie (2018). *100 her pro rozvoj sebedůvěry a sociálních kompetencí*. s. 35.

³³Hodit si kostkou. *Hry pro žákovský parlament nebo třídní kolektiv*. [online], [cit. 2023.3.22].

Otázky k diskusi: Vnímaly jste radost z té písničky? Pokud ano, v čem? Co vám dělá radost? Co vás potěší? Jak mohu udělat druhému radost? Co ho potěší? Komu bych ze svého okolí mohl/a udělat radost a jak? Máme třeba radost, když se nám něco povede a odměníme se tím, že si dáme třeba něco dobrého, máte radost?

Aktivita č2: Čokoláda

Cíl: Cílem této aktivity je uvolnění atmosféry. Dokázat udržet pozornost a být rychlý.

Pomůcky: čokoláda, příbor, kabát, čepice, rukavice, hrací kostka

Popis aktivity: Děti postupně hází hrací kostkou, pokud někomu padne číslo šest, tak musí co nejrychleji obléct na sebe kabát, čepici, rukavice a jíst příborem čokoládu. Pokud mezitím někdo hodí šestku, vystřídá se tím, kdo je u čokolády. Takto pokračuje hra do té doby, než se sní celá čokoláda.

Na konci hry se děti postupně ptáme na tyto otázky: Jaký pocit jste měly, když jste hodily 6? Co jste prožívaly, když kamarád hodil šestku a vy ne? Měly jste radost z toho, když jste byly u té čokolády? Stalo se vám někdy, že se vám něco povedlo, například jste napsaly dobře test a vašemu kamarádovi se nepovedl, věděly jste, jak se máte zachovat?

Příběh:

Dále přečteme část kapitoly Hra na radost z knihy Polyanna. Než začneme číst, přiblížíme dětem příběh. Je to příběh o holčičce jménem Polyanna, která osiřela a stěhuje se za tetou na venkov. Dále přečteme část páté kapitoly Hra na radost. Po dočtení necháme chvíli ticha a dáme prostor dětem, jestli nechtějí něco říct.

Aktivita č.3: Lístičky plné radosti

Cíl: Cílem této aktivity je dokázat ocenit druhého.

Pomůcky: papír, psací potřeby

Popis aktivity: Každému dítěti se přilepí papír na záda. Postupně pak všichni chodí a každému na papír napíší, z čeho může mít radost. Pokud každý někomu něco napsal, odlepí si papíry ze zad a buď si je můžou přečíst hned, anebo někde o samotě. Na závěr dětem řekneme, že tyto papírky si mohou schovat

Reflexe: Házení kostkou

Cíl: Dokázat zhodnotit z různých úhlů pohledu toto setkání.

Pomůcky: hrací kostka

Popis reflexe: Na viditelné místo umístíme otázky, na které se budeme ptát. Necháme dětem čas na pročtení otázek. Poté si děti budou postupně házet kostkou. Podle čísla, které jim padne, odpoví na otázku s tím číslem.

Otázky k reflexi: Dokázal jsem si uvědomit, co je to pro ně radost? Vím, jak radost prožívám? Dokážu se radovat z maličkostí? Jaký je můj pocit po tomto setkání? U které části z tohoto setkání sis nejvíce uvědomil, co je to pocit radosti?

3.6.5 Pomáháme si

Téma: Toto setkání má téma pomáháme si ve skupině a společně pomáháme druhým lidem. Aktivity jsou zaměřené na význam pomoci v našem život jak ve skupině, tak i v okolí.

Cíl: Cílem tohoto setkání je si uvědomit, jaký je význam pomoci. Zamyslet se nad tím, jak mohu pomoci ve skupině a ve svém okolí.

Harmonogram setkání:

Kolečko, modlitba	15 minut
Gordický uzel ³⁴	10 minut
Zamyšlení	15 minut
Myšlenková mapa ³⁵	20 minut
Spolupráce – fair play: procházíme bažinou ³⁶	30 minut
Reflexe	15 minut

Kolečko: Přivítání a případné sdělení důležitých informací a aktualit. Děti mají prostor sdělit ostatním, jestli tento týden už někomu pomohly.

Modlitba: zpěv písně – Mou cestu v rukou máš

Aktivita č.1: Gordický uzel

³⁴POTMANN, Rosemarie (2018). *100 her pro rozvoj sebedůvěry a sociálních kompetencí*. s.101.

³⁵ŠVEC, Jakub (2007). *Odysea.cz - Umíme vyhledat a poskytnout pomoc při osobních problémech*. s. 11. [online], [cit. 2023.3.11].

³⁶HUBÁLEK, Tomáš (2017). *Aktivizační metody v etické výchově*. s. 79.

Cíl: Cílem této aktivity je rozvíjet spolupráci a komunikaci ve skupině. Prohloubení důvěry a stmelení kolektivu.

Pomůcky: -----

Popis hry: Děti stojí těsně u sebe v kruhu a mají zavřené oči. Před sebe natáhnou levou ruku a někoho se chytí. To stejné opakují i s pravou rukou. Poté otevřou oči a snaží se rozmotat uzel tak, aniž by se rukama rozpojily.

Zamyšlení: Pomáháme si

Cíl: Cílem této aktivity je, aby si děti uvědomily význam pomoci. Dokázaly popsat, proč je dobré si navzájem pomáhat nejen ve skupině, ale i svému okolí.

S dětmi sedíme v kruhu a povídáme si na téma pomáhání druhým lidem. Nejdříve se dětem vysvětlí, kdy pomáháme druhým lidem. Lidem pomáháme v tom okamžiku, kdy víme, že lidé tu pomoc potřebují a nejlépe si o tu pomoc řeknou. Přečteme si s dětmi příběh o pomoci druhým lidem z knihy *Květiny pro duši*³⁷. Poté dětem dáme pár otázek na zamyšlení ohledně pomoci druhým lidem.

Otázky k příběhu: Dokážu si všimnout ve svém okolí někoho, kdo potřebuje pomoci? Jak pomohli starci, aby mu nebyla zima? Víte o něčem, co byste samy nezvládly, ale společně byste to zvládly, když si pomůžete? Dokážeš ocenit, když ti někdo s něčím pomůže?

Aktivita č.2: Myšlenková mapa

Cíl: Cílem této aktivity je vést děti k zamyšlení nad formou pomoci ve svém okolí. Nebát se vyjádřit svůj názor ve skupině. Rozvíjení spolupráce a komunikace ve skupině.

Pomůcky: velký papír, pastelky/fixy

Popis hry: Děti se rozdělí do skupinek po 4 lidech. Mají za úkol napsat/nakreslit na papír, kde ve svém okolí můžu pomoci. Například jak můžu pomoc doma, ve škole, ve společenství, ve farnosti... Mají na to 5 minut. Dobré je dětem ukázat vzor myšlenkové mapy, aby věděly, na co se mají zaměřit.

Poté každá skupinka představí to, co na papír napsala. Poté rozvineme diskusi.

³⁷FERRERO, Bruno (2014). *Květiny pro duši*. s. 36

Otázky k diskusi: Co pro mě znamená pomoci někomu druhému? Očekáváme, že mi druzí pomohou hned? Říkáme si o pomoc, když ji potřebujeme? Zapojujeme se do aktivit, které můžou pomoci druhým lidem v okolí?

Aktivita č.3: Spolupráce a fair play – procházíme bažinou

Cíl: Dokázat si pomoci ke společnému překonání bažiny. Rozvíjení spolupráce a komunikace ve skupině. Dokázat hrát fair-play.

Pomůcky: papíry velikosti A4 nebo koberečky

Popis hry: Hráči jsou rozděleni do skupin po 5–10 členech. Následně je vytyčen prostor, který tvoří bažinu, kterou děti přecházejí pomocí kamenů (papírů), aniž by do ní šláply. Bažiny se nesmí dotknout žádnou částí těla. Pokud se bažiny dotknou, jdou na začátek bažiny a snaží se ji přejít znovu. Když přecházejí bažinu, tak na každém kameni musí být alespoň jedna část těla, jinak se kámen propadává do bažiny a skupiny tak přichází o kámen. K tomu, aby byl úkol splněn, musejí překonat bažinu všichni členové skupiny.

Nejdříve mají všichni hráči kameny a necháme je přes bažinu projít. Poté postupně kameny odebíráme a hráči v té chvíli si musejí začít ve skupině pomáhat. Čím je méně kamenů, tím je potřeba více spolupráce.

Po skončení aktivity je důležité dát prostor pro sdělení dojmů a pocitů

Na co si dát pozor: Dostatek prostoru, doporučit dětem zvolení aktivity předem, vedoucí dohlíží na překonávání bažiny

Reflexe: Děti dostanou formulář s otázkami k reflexi³⁸ a o samotě si na ně odpoví.

3.6.6 Moje osobnost

Téma: Toto setkání má téma moje osobnost. Na tomto setkání se pomocí aktivit a zamyšlení zamyslíme nad slovem osobnost a také každý bude mít prostor se zamyslet nad sebou samým.

Cíl: Cílem tohoto setkání je vést děti k tomu, aby se nebály zamyslet nad sebou samým. Uvědomily si, že každý je něčím výjimečný.

³⁸ Viz Příloha 3

Harmonogram setkání:

Modlitba + kolečko	15 minut
Barevné pruhy ³⁹	15 minut
Zamyšlení ⁴⁰	15 minut
Asociace ⁴¹	20 minut
Kdo jsem ⁴²	20 minut
Reflexe ⁴³	15 minut

Kolečko: Přivítání a případné sdělení důležitých informací a aktualit. Děti mají prostor sdělit ostatním své zážitky.

Modlitba: Zpěv – Kéž poznají nás po ovoci

Aktivita č.1: Barevné pruhy

Cíl: dokázat si vybrat barvu, která mě vystihuje

Pomůcky: barevné pruhy látek nebo barevné papíry

Postup: Na zem rozmístíme papíry nebo látky a děti pak mají za úkol si vybrat jednu barvu, která je nejvíce vystihuje. Poté každý řekne, proč si tu barvu vybral.

Zamyšlení: Moje osobnost

Cíl: Cílem je porozumět slovu osobnost. Uvědomit si, co všechno tvoří mou osobnost a co ji ovlivňuje.

Napíšeme na tabuli slovo osobnost. Pomocí metody brainstormingu děti nebo vedoucí píší, co je vše k tomu slovu napadne.

Nikdo není stejný, všichni jsme jedineční. Naši osobnost může ovlivňovat spousta věcí - například rodina, prostředí, ve kterém žijeme a také lidé kolem nás.

³⁹ BALÍK, Jan (2002). *Pojď a následuj mě: témata pro společenství mládeže 2*. s. 112

⁴⁰ JEŘÁBKOVÁ, Simona a SRBOVÁ, Kateřina (2007). *Odysea.cz – Poznáváme svou osobnost*. s.12. [online], [cit. 2023.3.11].

⁴¹ Z archivu autorky

⁴² JEŘÁBKOVÁ, Simona (2007). *Odysea.cz – Učíme e být v pohodě každý sám se sebou*. s.14. [online], [cit. 2023.3.12].

⁴³ REITMAYEROVÁ, Eva a BROUMOVÁ, Věra (2012). *Cílená zpětná vazba*. s. 120.

Aktivita č.2: Asociace

Cíl: Cílem této aktivity je dokázat popsat vlastnost tak, aby ji ten druhý dokázal uhodnout.

Pomůcky: papírové lístečky, psací potřeby, klobouk

Popis aktivity: Každé z dětí dostane 3 lístečky, na které má za úkol napsat na každý papírek buď jednu vlastnost, nebo schopnost člověka. Poté lístečky odevzdá do klobouku. Děti se rozdělí do dvojic a postaví se naproti sobě. Dále postupně vždy jeden z dvojice si vylosuje lísteček a jeho úkolem je popsat tomu druhému z dvojice, co je na tom lístečku napsaného, aniž by řekl kořen slova. Má na to 30 sekund. Pokud to druhý z dvojice uhádne, lísteček si nechávají a pokud jim nevypršel časový limit, může popisovat další. Jestli ten druhý z dvojice nedokáže uhádnout, co je na lístečku a vypršel časový limit, lísteček dávají zpět do klobouku. Takto se postupně střídají všechny dvojice; jestliže se všechny dvojice vystřídaly a začíná se další kolo, tak se v každé dvojici v hádání a popisování vystřídají. Vyhrává ta dvojice, která má co nejvíce lístečků.

Aktivita č.3: Kdo jsem?

Cíl: Cílem této aktivity je děti vést k zamyšlení nad svou vlastní osobností.

Pomůcky: tužka, papír, formulář⁴⁴

Popis aktivity: Než děti dostanou formulář s otázkami, položíme jim otázku: Jak byste odpověděly, když se vás zeptáme, kdo vlastně jste? Zkuste na škále 0–10 znázornit, jak by se vám na tuto otázku odpovídalo (0 – velmi těžko, 5 – neumí najít odpověď teď hned, 10 – přesně vím).

Poté každé z dětí dostane formulář a vyplní ho. Důležité je jim říct, že odpovědi se nebudou číst přede všemi, pokud ony samy nebudou chtít.

Reflexe: Teploměr

Pomůcky: -----

Popis reflexe: Tato reflexe bude navazovat na předešlou aktivitu vyplňování formuláře kdo jsem. V místnosti vedoucí vytvoří pomyslnou stupnici teploměru. Poté děti podle zadaného

⁴⁴ Viz Příloha 4

kritéria zaujmou své místo na teploměru. Kritériem jsou otázky kladené vedoucím. Pokud budou děti chtít, můžou říct, proč zrovna stojí v té části teploměru.

Otázky k reflexi: Jak jste se cítily během tohoto setkání? Jak byste ohodnotily aktivitu barevné pruhy? Jak byste ohodnotily aktivitu asociace vlastností? Jak se vám pracovalo s formulářem? Jak se vám odpovídalo na otázku: Když se ráno probudím, nejčastěji ... Můj vzor je... Cítím se šťastný/á, když ... Chtěla bych jednou dokázat (na tuto otázku volí místo na teploměru postupně) Dokázal jsem si uvědomit pomocí těchto aktivit, kdo vlastně jsem?

Na závěr dětem dáme prostor se dětem k aktivitě vyjádřit. Poté se se skupinou zamyslíme nad nadcházející postní dobou. A to nad tím, jakou budeme společně plnit postní výzvu a případně si děti mohou vymyslet svou vlastní postní výzvu.

3.6.7 Přijímám sebe takového, jaký jsem

Téma: Navazuje na téma moje osobnost. V tomto tématu se budeme zaměřovat na to, jak dotyčný vnímá a přijímá sám/ samu sebe a jestli je spokojený/á sám/sama se sebou. Aktivity jsou zaměřené na svou vlastní identitu a přijetí sebe takového, jaký jsem.

Cíl: Cílem tohoto setkání je si uvědomit výjimečnost své osobnosti. Dokázat přijmout svou osobnost i se svými slabými stránkami. Všimnout si rozdílnosti mezi ostatními.

Harmonogram setkání:

Modlitba + kolečko	10 minut
Evoluce ⁴⁵	15 minut
Zamyšlení	15 minut
Jsem ráda, že jsem dívka – jsem rád, že jsem chlapec ⁴⁶	15 minut
Můj obličej ⁴⁷	40 minut
Reflexe	15 minut

Kolečko: Přivítání a případné sdělení důležitých informací a aktualit. Děti mají prostor sdělit ostatním, pokud budou chtít, tak jakou mají postní výzvu a jak se jim ji daří plnit.

⁴⁵ ŠIMANOVSKÝ, Zdeněk a Barbara, ŠIMANOVSKÁ (2005). *Hry pro rozvoj zdravé osobnosti*. s.33.

⁴⁶ PORTMANN, Rosemarie (2018). *100 her pro rozvoj sebedůvěry a sociálních kompetencí*. s. 41.

⁴⁷HERMOCHOVÁ, Soňa (1995). *Hry pro život 2*. s.130.

Modlitba: zpěv písně – Všichni jako ovce

Aktivita č.1: Evoluce

Cíl: Cílem této aktivity je navodit příjemnou atmosféru, stmelení kolektivu.

Pomůcky: -----

Popis aktivity: Na začátku hry jsou všichni kuřaty, tvory na nejnižším vývojovém stupni. Každé kuře pípá, poskakuje ve dřepu a třepe křídélky. Snaží se dostat výš. Když potká někoho na stejném vývojovém stupni, stříhnou si: kámen – nůžky – papír. Kdo vyhraje, povýší o jeden vývojový stupeň. Kuře se po vyhraném stříhání stává psem, štěká a běhá po čtyřech. Pokud potká jiného psa, stříhnou si a kdo vyhrál, je oslem. Loudá se a hýká: í-á í-á. Osel, který vyhrál ve stříhání s jiným oslem, povýší na opici. Chodí nahrbeně a klátí rukama nebo si tluče pěstmi do prsou a dělá: hu,hu! Když opice vyhraje stříhání s jinou opicí, stává se z ní konečně člověk. Odmlčí se a jde si sednout. Hra končí, když je aspoň třetina hráčů lidmi. Ten, kdo však stříhání na kterémkoli stupni prohrál, klesne ihned na ten úplně nejnižší vývojový stupeň a stává se zas jen kuřetem.

Zamyšlení: Přijímám sebe takového, jaký jsem

Cíl: Cílem tohoto zamyšlení je zamyslet se nad slovem svědomí. Uvědomit si, že každý člověk chybuje a je důležité se z těch chyb poučit.

K tomuto zamyšlení nejprve použijeme aktivizační metodu volné psaní. Děti dostanou papír, na který mají napsat všechno, co je napadne k tématu moje svědomí. Následně si povídáme o tom, jak je důležité si uvědomit, že všichni jsme od sebe odlišní a nikdo není dokonalý. Každý dělá chyby, ale je důležité se z nich poučit a znovu se jich vyvarovat. Děti mohou povídat své myšlenky, které si napsaly na papír.

Otázky k diskusi: Jak vnímáte své svědomí? Uvědomujete si, že někdy děláte chyby? Chtěly byste vrátit některé situace zpět?

Aktivita č.2: Jsem ráda, že jsem dívka – jsem rád, že jsem chlapec

Cíl: Cílem této aktivity je si uvědomit rozdíly mezi chlapcem a dívkou. Všimnout si výjimečnosti obou pohlaví.

Pomůcky: psací potřeby, papíry

Popis aktivity: Skupina se rozdělí na chlapce a děvčata. Poté děvčata píší co nejvíce argumentů na papír s větou: Jsem ráda dívkou, protože Chlapci dělají to samé, akorát doplňují větu: Jsem rád chlapcem, protože...

Důležité je děti upozornit, že nejde o soutěž, které pohlaví je lepší, ale o uvědomění si toho, jaké jsou mezi pohlavími rozdíly.

Poté každá skupinka prezentuje své argumenty.

Otázky k diskusi: V čem vnímáte, že každé pohlaví je výjimečné?

Aktivita č.3: Můj obličej

Cíl: Cílem této aktivity je uvědomit si to, jaký jsem. Dokázat se zklidnit a soustředit se na činnost.

Pomůcky: čtvrtky, výtvarné potřeby

Popis aktivity: Už jste někdy kreslily křídou na zeď, na silnici či plot? Malovaly jste obličej do písku? Malujete si obličej na papír?

Dnes se zaměříme na obličej, který je pro každého z nás nejdůležitější. Zavřete na chvíli oči. Levou rukou se dotýkejte svého obličeje – čela – obočí – uší – nosu – úst – brady – tváře. Jak jsou jednotlivé části od sebe vzdálené? Pravou rukou objeďte opatrně obrysy svého obličeje. Představujte si, jak váš obličej vypadá. Až budete mít utvořenou představu, jak váš obličej vypadá, nejdříve si ho namalujte do vzduchu a poté ho barevně namalujte na papír. K obličejům můžete dopsat, co vás k vašemu obličejům napadne. Na konci si děti obrázky vzájemně ukážou, pokud budou chtít.

Reflexe: Volba předmětu

Pomůcky: -----

Popis reflexe: Děti dostanou za úkol vybrat si předmět či jakoukoliv jinou věc v místnosti, která charakterizuje pocit dnešního setkání a pocit při malování svého obličeje. A také věc, o které si myslím, že mě vystihuje. Poté si děti věci navzájem ukážou a poví, proč si tu věc vybraly.

3.6.8 Moje emoce

Téma: Děti v tomto věku jsou velmi citlivé a velmi vyjadřují své emoce. V tomto tématu se s dětmi zkusíme zaměřit na emoce. Aktivita jsou zaměřené na to, aby si děti dokázaly uvědomit, jak prožívají své situace a jak své emoce projevují.

Cíl: Cílem tohoto setkání je děti vést k tomu, aby se zamyslely nad tím, jaké známe emoce a jak své emoce projevují.

Harmonogram setkání:

Kolečko	5 minut
Volba obrázku ⁴⁸	20 minut
Modlitba	5 minut
Mluvíme o pocitech ⁴⁹	5 minut
Zamyšlení/téma	15 minut
Trapné momenty/trapasy ⁵⁰	40 minut
Reflexe ⁵¹	15 minut

Kolečko: Tato aktivita bude probíhat v rámci kolečka. Nejdříve si řekneme důležité informace ohledně setkávání a poté bude následovat aktivita volba obrázku.

Aktivita č.1: Volba obrázku

Cíl: Cílem této aktivity je popsat své emoce pomocí obrázku.

Pomůcky: obrázky ze společenské hry Dixit

Popis hry: Každé z dětí si vybere jeden obrázek, který popisuje to, jak se teď cítí. A obrázek dá na viditelné místo pro ostatní. Poté ostatní tipují obrázky ostatních spoluhráčů, co si kdo vybral a proč. Hráč, který si ten obrázek, řekne zda ho uhodly správně.

Modlitba: zpěv písně – Chci oslavovat

Aktivita č.2: Mluvíme o pocitech

Cíl: Děti si dokážou co nejrychleji vzpomenout na co nejvíce emocí, které znají.

⁴⁸ HERMOCHOVÁ Soňa a VAŇKOVÁ Jana (2014). *Hry pro rozvoj skupinové spolupráce*. s.96.

⁴⁹ VOPEL, Klaus, W (2008). *Skupinové hry pro život 2*. s.101.

⁵⁰ ŠIMANOVSKÝ, Zdeněk a Barbara, ŠIMANOVSKÁ (2005). *Hry pro rozvoj zdravé osobnosti*. s. 47.

⁵¹ Žolíky. *Hry pro žákovský parlament nebo třídní kolektiv*. [online], [cit. 2023.3.24].

Pomůcky: papír a tužka

Popis hry: Děti se rozdělí do dvojic, které mají za úkol zapsat za minutu nejvíce pocitů. Poté porovnají seznamy s ostatními dvojicemi.

Zamyšlení č.10 Moje emoce

Cíl: Děti si uvědomí, které pocity prožívají a dokážou vyjmenovat, jaké pocity znají.

Použijeme seznamy emocí/pocitů, které děti vymyslely při aktivitě mluvíme o pocitech, a jednotlivé emoce napíšeme jednotlivě na lístečky. Poté si každé z dětí vylosuje lísteček, na kterém je napsaná emoce např.: radost, smutek, hněv, stres, ... A mají za úkol popsat, jestli už tento pocit zažily a při jakých příležitostech.

Aktivita č.3: Trapné momenty

Cíl: Cílem této aktivity je uvědomit si své emoce. Nebát se projevit před ostatními a rozvíjet schopnost projevení se.

Pomůcky: -----

Popis hry: Děti se rozdělí do skupinek po trojicích nebo čtveřicích a vyberou si jednu ze situací⁵², kterou se pokusí zahrát.

Reflexe hry: povídání o tom, jak se jim podařila zahrát ta konkrétní situace. Jestli už podobnou situaci zažily? Uvědomily jste si, jak nejčastěji projevujete své emoce?

Reflexe: Žolíky

Pomůcky: žolíkové karty

Popis reflexe: Každé dítě si vytáhne jednu kartu z balíčku. Podle typu karty každý řekne něco o průběhu setkání, a to následovně:

- Červená karta – co se mi líbilo
- Černá karta – co se mi nelíbilo
- Eso až šestka – něco o druhých (např.: někdo ze skupiny mě potěšil...)
- Sedmička – něco o sobě
- 8 až 10, J, Q, K – celkově něco o skupině

⁵² Viz Příloha 5

- Žolík – něco o vedoucím

Po vytažení bude mít každý čas na rozmyšlenou, co kdo řekne.

3.6.9 Víra jako jedna z hodnot

Téma: Toto téma se zaměřuje na téma hodnoty a na jednu konkrétní hodnotu, a to víra. S dětmi se nejdříve budeme bavit o hodnotách, aby si uvědomily, co je to hodnota, co mezi hodnoty můžeme zařadit. Poté následuje zamyšlení a aktivita, které se zaměřují na to, jak každý vnímá svůj postoj k víře.

Cíl: Cílem tohoto setkání je se zamyslet nad hodnotami v mém životě a uvědomit si, jaký význam má v mém životě víra.

Harmonogram setkání:

Kolečko, modlitba	10 minut
Had důvěry ⁵³	10 minut
Aukce hodnot ⁵⁴	30 minut
Zamyšlení	15 minut
Víra	30 minut
Reflexe	15 minut

Kolečko: Přivítání a případné sdělení důležitých informací. Děti dostanou prostor ke sdělení svých zážitků.

Modlitba: poslech písně – Víra

Aktivita č.1: Had důvěry

Cíl: Cílem této aktivity je prohloubit důvěru mezi dětmi a rozvíjení spolupráce mezi nimi.

Pomůcky: šátky na zavázání očí

Popis aktivity: Skupina se postaví do zástupu, chytne se za ruce a utvoří hada. Všichni kromě prvního dítěte si zavážou oči a první vede hada po místnosti nebo venku. Obchází vymyšlené překážky nebo překračují předměty. Ještě než se had rozejde, určí si signály, které hlava hada bude používat k informování o překážce. Při této aktivitě se nemluví.

⁵³ PETILLON, Hanns (2013). *1000 her pro školy, kroužky a volný čas*. s.77

⁵⁴ HUBÁLEK, Tomáš (2017). *Aktivizační metody v etické výchově*. s.33

Aktivita č.2: Aukce hodnot

Cíl: uvažovat o hodnotách ve společnosti, uvědomit si vlastní žebříček hodnot, umět si obhájit své vlastní hodnoty

Pomůcky: papírové peníze, seznam hodnot⁵⁵ a lístečky s hodnotami⁵⁶

Popis aktivity: Na začátku této aktivity rozvineme diskusi na téma hodnoty. Jak vnímají slovo hodnota. Jaké hodnoty znají.

Poté se děti rozdělí do trojic a dostanou 1000 korun a seznam hodnot, na který budou mít čas si ho prohlédnout a vyznačit si hodnoty. Než dostanou seznam hodnot, vysvětlíme jim princip aukce. Pokud se draží hodnota, o kterou chtějí bojovat, přihazují libovolnou částku a vyhrává ten, který dá nejvyšší částku za předpokladu, že už nikdo nepřihazuje. Ta skupinka, která hodnotu vydražila, dostane daný lísteček s hodnotou.

Po vydražení všech hodnot následuje diskuse: Děti se ptáme: Jste spokojeni s hodnotami, které jste vydražily? Chtěly byste nějakou hodnotu vyměnit? Pokud ano, proč? Kdybyste měly více peněz, koupily byste si další hodnoty? Případně jaké?

Zamyšlení: Víra

Cíl: Cílem je se zamyslet nad tím, co si představím pod slovem víra.

S dětmi se budeme bavit na téma hodnoty, v předchozí aktivitě si uvědomily, co jsou to hodnoty a co mezi hodnoty patří. Tady budeme pokračovat brainstormingem na téma víra. Na velký arch papíru napíšeme doprostřed víra a děti kolem něj napíšou vše, co je k tomuto slovu napadne.

Aktivita č.3: Víra

Cíl: Cílem této aktivity je se zamyslet nad smyslem víry v mém životě. Nebát se říct svůj názor před ostatními a respektovat názory druhých.

Pomůcky: Tvrzení o víře⁵⁷, psací potřeby

Popis aktivity: V místnosti/venku budou rozmístěny tvrzení o víře. Děti si ta tvrzení všechna projdou a vyberou si jedno nebo i více z nich, se kterým se nejvíce ztotožňují. K tomu,

⁵⁵ Viz Příloha 6

⁵⁶ Viz Příloha 7

⁵⁷ Viz Příloha 8

se kterým souhlasí, se podepíšou. Pokud nemohou najít tvrzení, se kterým souhlasí, mohou napsat své vlastní na volné lístečky místnosti, ke kterým si mohou dopsat ostatní děti, pokud s nimi souhlasí. Poté si sedneme s dětmi do kruhu a pokud budou chtít, mohou sdělit, proč si to tvrzení vybraly a proč s ním souhlasí. Důležité je na začátku aktivity dodat, že je to jen na nich, zda to chtějí s ostatními sdílet.

Reflexe: Nedokončené věty

Pomůcky: psací potřeby, papír nedokončenými větami⁵⁸

Popis reflexe: Každé z dětí dostane papír s nedokončenými větami, který si sám vyplní.

3.6.10 Vděčnost

Téma: Toto téma je zvoleno na samotný závěr společného setkávání. Kdy společně si můžeme uvědomit, za co všechno můžeme být vděční. Můžeme být vděční za to, co jsme společně v tomto roce zažili, ale že můžeme být i vděční za rodinu, přírodu, prostředí, ve kterém vyrůstáme atd. V tomto setkání nejsou jen zařazena témata týkající se vděčnosti, ale i aktivity na uvolnění atmosféry a stmelení kolektivu.

Cíl: Cílem tohoto setkání je pochopit význam slova vděčnost. Zamyslet se nad tím, za co všechno mohu děkovat. Uvědomit si, za co jsem vděčný. Umět poděkovat druhým.

Harmonogram setkání:

Modlitba + kolečko	10 minut
Smích je zdravý ⁵⁹	15 minut
Zamyšlení	15 minut
Hrníčkárna ⁶⁰	30 minut
Živé obrazy ⁶¹	15 minut
Za co jsme vděční ⁶²	20 minut

Kolečko: Na začátku dětem poděkujeme za celoroční scházení s nimi a vyzveme je k tomu, jestli také chtějí za něco poděkovat.

⁵⁸ Viz Příloha 9

⁵⁹PORTMANN, Rosemarie (2018). *100 her pro rozvoj sebedůvěry a sociálních kompetencí*. s. 123.

⁶⁰KALOCŠÁNYI, Ján a KILNAROVÁ, Martina (2002) *Inspiromat pro práci se společenstvím mládeže*, str.74.

⁶¹ PETILLON, Hanns (2013). *1000 her pro školy, kroužky a volný čas*. s. 103.

⁶² PORTMANN, Rosemarie (2018). *100 her pro rozvoj sebedůvěry a sociálních kompetencí*. s.124.

Modlitba: zpěv písně – Vzdejme pánu díky

Aktivita č.1: Smích je zdravý

Cíl: Cílem této aktivity je navození přátelské atmosféry a stmelení kolektivu.

Pomůcky: -----

Popis aktivity: Skupina sedí v kruhu. Jedno z dětí jde doprostřed a s úsměvem, lichotkami a gesty se snaží vyzvat ostatní: „Mohu ti darovat úsměv?“ Úkolem osloveného je udržet kamennou tvář a odpovědět: „Dneska ne, děkuji.“ Pokud se usměje, vymění se s tím uprostřed a hra pokračuje dál.

Zamyšlení: Vděčnost

Cíl: Cílem tohoto zamyšlení je si uvědomit, proč je důležité druhým lidem děkovat. Zamyslet se nad tím, jak chápu slovo vděčnost.

S dětmi si přečteme příběh z knihy *Květiny pro duši*⁶³ s názvem Rodina. Necháme jim chvíli na zamyšlení. Poté navážeme otázkami k diskusi v kruhu.

Otázky k diskusi: Co je to rodina? Co je to domov? Jsem rád/a, že mám rodinu a domov? Jsi za to vděčný? Co je to vděčnost? Za co jsi vděčný? Je pro Tebe děkování těžké? V jakých situacích děkuješ? Jaký máš pocit, když ti někdo poděkuje?

Aktivita č.4: Hrníčárna

Cíl: Cílem této aktivity je ocenit a poděkovat druhému.

Pomůcky: papírky, kelímky nebo hrnečky

Popis aktivity: Každý si podepíše svůj kelímek nebo hrníček a postaví ho do řady vedle ostatních kelímků, aby věděly, koho je který. Děti dostanou lístečky a na ně napíšíu dotyčnému něco pěkného, za co mu děkují. Poté hodí ten lístek do kelímku toho, kterému je to určeno. Až všichni dopíšíou, v klidu a o samotě si to děti přečtou.

Aktivita.č.3 Živé obrazy

Cíl: Cílem této aktivity je si uvědomit, za jaké maličkosti nebo jiné velké věci mohou být vděčný.

⁶³ FERRERO, Bruno (2014). *Květiny pro duši*. s.56.

Pomůcky: -----

Popis: Děti se rozdělí do dvou skupin. Skupina dostane téma a na to vytvoří živý obraz. Jeden po druhém se jednotlivě podle svých nápadů začleňují do obrazu, tzn. že se postaví na místo na obraze a řeknou, co chtějí představovat, tělem to znázorní (mohou to znázornit i pohybem), dokud se do obrazu nezačlení ostatní děti ze skupiny. Děti mohou představovat osoby, rostliny, předměty či jiné věci. Až se všechny děti začlení, vedoucí řekne jednomu dítěti, aby představil svou roli v obraze. Dítě předvede svůj pohyb a řekne, kdo je a proč si zrovna vybral tu roli, kterou představuje. Poté vyvolá někoho ze skupiny, aby předvedl svůj pohyb a sdělil, kdo je a co představuje. Obraz končí, když všichni ukážou, co představují. Poté se skupiny vymění. Jedna skupina dostane téma rodina a druhá příroda.

Reflexe: Za co jsme vděční

Cíl: Cílem této aktivity je uvědomění si toho, za co všechno můžeme děkovat v tomto školním roce.

Pomůcky: výtvarné potřeby (pastelky, fixy)

Popis aktivity: Každému z dětí dáme kousek rozstříhané čtvrtky. Ony na ten kousek nakreslí nebo napíší, za co všechno jsou vděční, že se tento školní rok událo. Poté se kousky čtvrtky zase slepí a vznikne z toho společný obraz vděčnosti.

Poté se s dětmi na něj podíváme a každý z nich bude moci popsat svou část. Obraz vděčnosti odnesou při mši v obětním průvodu jako poděkování za celý školní rok a potom bude vystaven na faře.

ZÁVĚR

Cílem tohoto bakalářského projektu bylo navrhnout celoroční plán aktivit pro společenství dětí staršího školního věku pro školní rok 2023/2024, který je zaměřen na upevnění vztahů ve skupině a posílení osobnosti jedince.

Bakalářský projekt je rozdělen do tří kapitol. V první kapitole byla popsána charakteristika a přiblížení činností Farnosti Hronov. Součástí této kapitoly byla SWOT analýza, která vyhodnotila aktuální stav farnosti a společenství dětí. V následující kapitole byla přiblížena charakteristika, historie a činnost společenství.

Poslední kapitola se zaměřovala na samotnou realizaci projektu. Je zde popsán předmět, cíl, cílová skupina, personální a finanční zajištění. V rámci této části bylo navrženo 10 setkání, přičemž každé z nich se skládá z úvodu, hlavní činnosti a závěru. Témata na sebe navazují, a proto mohou děti využít zkušenosti z předchozích témat.

Témata setkání jsem se snažila naplánovat tak, aby si děti dokázaly upevnit vztahy mezi sebou, poznaly svou osobnost a sebe navzájem. Dokázaly najít ve společenství přátelství, podporu a přijetí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

- BALÍK, Jan, 2002. *Pojď a následuj mě: témata pro společenství mládeže 2*. 1.vyd. Praha: Paulínky. 166.s. ISBN 80-86025-46-2.
- BALÍK, Jan, 2004. *Na cestě s mladými: o službě církve mladým lidem*. Praha: nakladatelství Paulínky, 503 s. ISBN 80-86025-76-4
- Bruno Ferrero, 2014. *Květiny pro duši*. Praha: Portál, 88 s. ISBN 978-80-262-0738-2.
- CEDU. *Hodit si kostkou*. [online], [cit. 2023.3.22]. Dostupné z: <https://cedu.cz/hra/hodit-si-kostkou>
- GRAUBNER, Jan aj., 1993. *Křesťanské společenství mládeže*. Velehrad: Česká biskupská konference.
- HERMOCHOVÁ, Soňa a Jana VAŇKOVÁ, 2014. *Hry pro rozvoj skupinové spolupráce*. Ilustroval Libor DROBNÝ. Praha: Portál, 180 s. ISBN 978-80-262-0727-6.
- HERMOCHOVÁ, Soňa, 1995. *Hry pro život: sociálně psychologické hry pro děti a mládež*. 2. 2. vyd. Praha: Portál, 146 s. ISBN 80-7178-042-1.
- HOGMANOVÁ-PORTEROVÁ, Eleanor, 2010. *Pollyanna*. Praha: Euromedia Group, k.s.-Knižní klub. ISBN 978-80-242-2434-3.
- Hranostaj.cz: Sbíрка nejen skautských her. *Čokoláda* [online]. 2006 [cit. 2023.3.9]. Dostupné z: <https://www.hranostaj.cz/hra188>
- HUBÁLEK, Tomáš, 2017. *Aktivizační metody v etické výchově*. 1.vyd. Praha: Epocha. Edice Erudica, svazek 31. ISBN 978-80-7557-109-0.
- JEŘÁBKOVÁ, Simona, 2007. *Odyssea.cz – Učíme e být v pohodě každý sám se sebou*. [online], [cit. 2023.3.12]. Dostupné z: https://www.odyssea.cz/localImages/2_1.pdf
- KALOCSÁNYI, Ján a Martina KILNAROVÁ, 2002. *Inspiromat pro práci se společenstvím mládeže: krátké programové bloky*. Olomouc: Matice cyrilometodějská. ISBN 8072661175.
- NEUMAN, Jan a Soňa HERMOCHOVÁ, 2014. *Nejlepší hry do kapsy*. Praha: Portál, 189 s. ISBN 978-80-262-0468-8.
- PÁVKOVÁ, Jiřina a kolektiv, 2002. *Pedagogika volného času*. 3.vyd. Praha: Portál, 231 s. ISBN 8071787116.

PETILLON, Hans ,2013. *1000 her pro školy, kroužky a volný čas*. 1. vyd. Brno: Edika. 464 s. ISBN 978-80-266-0095-4.

PORTMANN, Rosemarie, 2018. *100 her pro rozvoj sebedůvěry a sociálních kompetencí: u dětí od 8 do 12 let*. Přeložil Alena BEZDĚKOVÁ. Praha: Portál, 127 s. ISBN 978-80-262-1296-6.

REITMAYEROVÁ, Eva a Věra BROUMOVÁ, 2007. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Vyd.1. Praha: Portál, 173 s. ISBN 978-80-7367-317-8.

ROGERS, Vanessa, 2015. *Hry a aktivity pro zkoumání emocí: pro děti školního věku*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0920-1.

SAINT-EXUPÉRY, Antoine de, 2002. *Malý princ*. 11. vyd. Praha: Albatros. 94 s. ISBN 80-00-01038-0.

SMÉKAL, Vladimír, Lenka LACINOVÁ a Lubomír KUKLA, ed., 2004. *Dítě na prahu dospívání*. Brno: Barrister & Principal, 268 s. ISBN 80-86598-84-5.

ŠIMANOVSKÝ, Zdeněk a Barbara ŠIMANOVSKÁ, 2005. *Hry pro posílení zdravé osobnosti*. Praha: Portál. ISBN 8073670240.

ŠVEC, Jakub, 2007. *Odysea.cz - Umíme vyhledat a poskytnout pomoc při osobních problémech*. s. 11. [online]. [cit. 2023.3.11]. Dostupné z: https://www.odyssea.cz/localImages/4_4.pdf

VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ, 2021. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 542 s. ISBN 978-80-246-4961-0.

VECHETA, Vladimír, 2009. *Indoor aktivity: 50 her a aktivit pro trénink, školení i zábavu*. Brno: Computer Press, 191 s. ISBN 978-80-251-2561-8.

VOPEL, Klaus W, 2008. *Skupinové hry pro život 2: uvolnění napětí, zvědavost, učení, komunikace, vztahy: pro děti od 6 do 12 let*. Praha: Portál, 133 s. ISBN 978-80-7367-352-9.

CEDU. *Žolíky*. [online], [cit. 2023.3.24]. Dostupné z: <https://cedu.cz/hra/zoliky>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1 – Podpisovka

Příloha č.2 – Seznam 30 věcí

Příloha č.3 – Formulář: Kdo jsem?

Příloha č.4 – Formulář k reflexi

Příloha č.5 – Trapné situace

Příloha č.6 – Seznam hodnot

Příloha č.7 – Seznam hodnot

Příloha č.8 – Tvzení o víře

Příloha č.9 - Reflexe: nedokončené věty

Příloha č.1 - Podpisovka

PODPISOVKA		
Hraje na nějaký hudební nástroj:	Byl/a v zahraničí:	Umí stojku nebo hvězdu:
Někdy hrál divadlo:	Má doma víc než 3 zvířata:	Našel o prázdninách nového kamaráda:
Chodí pozdě:	Umí uvařit nějaké jídlo:	Přečetl o prázdninách alespoň dvě knihy:
Má radši zimu než léto:	Pravidelně sportuje:	Přespával pod širákem:

Příloha č.2 – Seznam 30 věcí

Seznam 30 věcí:

Kniha	Papír
Lékárnička	Hřeben
Telefon	Mýdlo
Láhev s vodou	Tričko
Zapalovač	Plavky
Počítač	Stan
Spací pytel	Svíčka
Plyšák	Příbor
Baterka	Miska
Telefon	Provázek
Jídlo	Opalovací krém
Míč	Batoh
Sluchátka	Deštník
Kytara	Nůž
Tužka	Boty

Příloha č.3 - formulář

Formulář: Kdo jsem?

Když se ráno probudím, nejčastěji, ...

Než usnu, často myslím na, ...

Nejraději mám, ...

Nemám rád/a lidi, kteří, ...

Důvěřuji lidem, kteří ...

Můj vzor je ...

Cítím se šťastný/á, když ...

Bojím se, když ...

Jsem ...

Chtěl/a jsem být ...

Chtěl/a bych jednou být ...

Co mi dělá radost ...

Co bych chtěl/a jednou dokázat ...

Příloha č.4 – Formulář k reflexi

Jaké bylo pro mě toto setkání?

Dokázal/a jsem si uvědomit, jaký význam může mít pomoc nejen v mém životě, ale i v životě druhých lidí?

Uvědomuji si, že kolem mě lidé potřebují pomoc?

Chtěl/a bych začít více pomáhat ve svém okolí? Jestli ano, tak jak?

Příloha č.5 – Trapné situace

Situace:

- Rodiče tě nutí hrát na hudební nástroj nebo zpívat před příbuznými a tobě se vůbec nechce, jak se zachováš?
- Jdeš po ulici se svými spolužáky ze školy a potkáš se s prarodiči, kteří se k tobě chovají jako k pětiletému dítěti. Co uděláš?
- Máš na návštěvě kamaráda a zapomněl jsi na to, že tě rodiče poprosili, aby sis uklidil své věci, které jsi nechal v obývacím pokoji. Rodiče se proto před tvým kamarádem zlobí, jak se zachováš?
- Teta ti dá k narozeninám oblečení, které se ti nelíbí. Rodiče chtějí, abys ho nosil/a. Co uděláš?

Příloha č.6 – Seznam hodnot

RODINA

POPULARITA

PŘÁTELSTVÍ

PENÍZE

LÁSKA

ZDRAVÍ

KRÁSA

ÚSPĚCH

ODVAHA

DŮVĚRA

SPOLUPRÁCE

MOUDROST

VÍRA

MÍR

BÝT V NĚČEM NEJLEPŠÍ

NEZÁVISLOST

POMOC

ŠTĚSTÍ

DOCHVILNOST

SYMPATIE

NADĚJE

BEZPEČÍ

SEBEVĚDOMÍ

Příloha č.7 – seznam hodnot

Seznam hodnot

- MOUDROST
- BÝT V NĚČEM NEJLEPŠÍ
- NEZÁVISLOST
- POPULARITA
- DOCHVILNOST
- SYMPATIE
- NADĚJE
- ÚSPĚCH
- ODVAHA
- KRÁSA
- SEBEVĚDOMÍ
- BEZPEČÍ
- DŮVĚRA
- SPOLUPRÁCE
- MÍR
- PENÍZE
- POMOC
- PŘÁTELSTVÍ
- RODINA
- LÁSKA
- VÍRA
- ŠTĚSTÍ
- ZDRAVÍ

Příloha č.8 – Tvrzení o víře

Tvrzení o víře:

Víra = chození do kostela s rodiči.

Víra = pro mě jedna z nejdůležitějších hodnot.

Víra = pro mě věřit v jednoho Boha

Víra = vím, že dobře dopadne písemka, když budu mít u sebe talisman

Víra = čas s kamarády na faře

Víra = život s Bohem

Příloha č.9 - Nedokončené věty

Dneska jsem se na setkání cítil/a ...

Uvědomil/a jsem si, že víra v mém životě znamená...

Když jsem mluvil/a před ostatními, ...

Když jsem poslouchal/a ostatní, tak